

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 18 stycznia 2013 r.

DOLiS/DEC-56/13

dot. [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), art. 12 pkt 2, art. 22 w zw. z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wniosku Pani M. S., reprezentowanej przez adwokata Pana M. J. prowadzącego Kancelarię Adwokacką [...], o ponowne rozpatrzenie sprawy w sprawie skargi Pani M. S. na przetwarzanie jej danych osobowych przez T. Sp. z o.o. (dawniej S.A.), zakończonej decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 27 marca 2012 r. (DOLiS/DEC-260/12/19986,19987,19988), mocą której Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych odmówił jego uwzględnienia,

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani M. S., zwanej dalej Skarżącą, reprezentowanej przez adwokata Pana M. J. prowadzącego Kancelarię Adwokacką [...], na przetwarzanie jej danych osobowych przez T. Sp. z o.o. (dawniej S.A.), zwaną dalej Spółką. Skarżąca zarzuciła Spółce, że pozyskała jej dane osobowe z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, wskazując, że cyt.: „(...) osoba działająca w interesie T. S.A. wyłudziła dane osobowe [Skarżącej – przyp. Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych], wykorzystywała je w celu sfalszowania umowy, przekazała w/w dane firmie T. S.A. (która dalej je przetwarzała bez wiedzy i zgody [Skarżącej – przyp. Generalnego Inspektora Ochrony Danych

Osobowych]), a także uzyskała z niewiadomego źródła adres zamieszkania (...) oraz dane dotyczące jej poprzedniej, prawomocnej umowy z operatorem P. S.A. (...)”. Skarżąca wniosła o przeprowadzenie kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych w Spółce oraz o zainicjowanie procesu kontroli nad szkoleniami z zakresu ochrony danych osobowych pracowników Spółki, a w szczególności tych, którzy zawierają umowy z klientami poza lokalem Spółki. Ponadto, Skarżąca wniosła o ukaranie Spółki na podstawie przepisów art. 49 ustawy w razie ujawnienia nieprawidłowości w toku przeprowadzonego postępowania.

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje.

- 1) W dniu [...] sierpnia 2009 r. Spółka zawarła umowę zlecenia z Panią M. G. w sprawie zawierania w jej imieniu umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Spółka udzieliła Pani M. G. pisemnego pełnomocnictwa (stanowiącego załącznik do umowy zlecenia), na podstawie którego została ona umocowana do podpisywania i zawierania w imieniu i na rzecz Spółki przedmiotowych umów.
- 2) W złożonych wyjaśnieniach Spółka wskazała, że dane osobowe Skarżącej zostały pozyskane w celu zawarcia umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych przez Panią M. G. – osobę upoważnioną do zawierania przedmiotowych umów w imieniu Spółki. Ww. dane zostały pozyskane bezpośrednio od Skarżącej w miejscu jej zamieszkania (w ramach tzw. systemu „door to door”). We wskazany wyżej sposób została zawarta ze Spółką w dniu [...] sierpnia 2009 r. kwestionowana przez Skarżącą umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr [...].
- 3) W dniu [...] września 2009 r. P. S.A., zwana dalej P. S.A., otrzymała dokument (z dnia [...] sierpnia 2009 r.), podpisany przez Skarżącą (abonenta P. S.A.), mocą którego Skarżąca wypowiedziała umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartą z P. S.A. i dokonała przeniesienia numeru do Spółki. W wyniku powyższego w dniu [...] października 2009 r. P. S.A. zaprzestała świadczenia usług telekomunikacyjnych na rzecz Skarżącej. Aktualnie P. S.A. przetwarza dane osobowe Skarżącej w związku ze złożonymi przez nią wnioskami o zmianę abonenta z dnia [...] czerwca 1979 r. oraz wskazanymi wyżej późniejszymi wnioskami (z dnia [...] sierpnia 2009 r.) i umową o świadczenie Skarżącej usług telekomunikacyjnych (rozwiązaną w dniu [...] października 2009 r.).
- 4) W dniu [...] grudnia 2009 r. Skarżąca otrzymała do zapłaty fakturę za usługi telekomunikacyjne od Spółki. Tego dnia Skarżąca powzięła informację o przetwarzaniu jej danych osobowych przez Spółkę.
- 5) W dniu [...] października 2011 r. Sąd Rejonowy W., II Wydział Cywilny wydał wyrok w sprawie o sygn. akt. [...], mocą którego ustalił, iż umowa z dnia [...] sierpnia 2009 r. nr [...] o świadczenie usług [...] zawarta pomiędzy Skarżącą a Spółką [...] oraz zamówienie abonamentu na linii analogowej dokonane przez Skarżącą w dniu [...] sierpnia 2009 r. są nieważne.

- 6) Spółka w złożonych w dniu [...] stycznia 2012 r. wyjaśnieniach wskazała, że aktualnie przetwarza dane osobowe Skarżącej w zakresie jej imienia, nazwiska, adresu zameldowania oraz NIP w związku z regulacjami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), zwanej dalej także Uop, ustawy z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy (tekst jedn. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.), zwanej dalej Kks, oraz ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.). Jednocześnie Spółka poinformowała, że okres retencji danych Skarżącej, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 z późn. zm.) będzie się zawierał w okresie 5 lat od zakończenia roku, w którym wystawiono faktury VAT.

W tym stanie faktycznym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną z dnia 27 marca 2012 r. (DOLiS/DEC-260/12/19986,19987,19988), mocą której odmówił uwzględnienia wniosku w sprawie skargi Pani M. S. na przetwarzanie jej danych osobowych przez Spółkę. Decyzja ta została zaskarżona przez Skarżącą w terminie ustawowym.

Zaskarżając decyzję z dnia 27 marca 2012 r. pełnomocnik Skarżącej przedstawił swoje zastrzeżenia w stosunku do rozstrzygnięcia podjętego w sprawie przez Generalnego Inspektora, zarzucając mu naruszenie, cyt.: „Art. 7, 77 i 80 k.p.a. przejawiające się w niewystarczającym, niewnikliwym, niewszechstronnym rozpatrzeniu stanu faktycznego sprawy oraz niezbranie materiału dowodowego koniecznego do rozpatrzenia sprawy”. Uzasadniając powyższy zarzut pełnomocnik Skarżącej wskazał, iż w jego ocenie, żadna z przesłanek ustanowionych w art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych nie legalizuje sposobu pozyskania danych Skarżących przez Spółkę. Jak podkreślono w treści wniosku, organ wydając zaskarżone rozstrzygnięcie nie ustalił także z jakiego źródła pracownik Spółki pozyskał adres zamieszkania Skarżącej. Jak podkreślił pełnomocnik Skarżącej, cyt.: „ustawa o ochronie danych osobowych wprost nakłada na administratora danych (T. S.A.) obowiązek sprawdzania wiarygodności źródeł, z których pozyskuje się dane osobowe. W tym zakresie powinien on dochować szczególnej staranności. Bez wątplenia więc powinien powstrzymać się on od pozyskiwania danych osobowych o których wie, że zostały pozyskane w sposób nielegalny lub też ze źródeł o których niezgodnej z prawem działalności mógłby dowiedzieć się przy dochowaniu szczególnej staranności”. Rozwijając powyższy zarzut, pełnomocnik Skarżącej wskazał, że skoro Spółka wiedziała, o tym iż dane uzyskane od Skarżącej pochodzą z przestępstwa, to dalsze ich przetwarzanie pozbawione było znamion legalności. W ocenie pełnomocnika Skarżącej powyższe okoliczności zostały całkowicie pominięte przez organ przy wydawaniu zaskarżonej decyzji.

Po dokonaniu ponownej analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych stwierdził, co następuje.

Rozpoczynając uzasadnienie rozstrzygnięcia wydanego w tej sprawie i odnosząc się do zarzutów pełnomocnika Skarżącej sformułowanych we wniosku o ponowne rozpatrzenie niniejszej sprawy, przede wszystkim ponownie należy zaznaczyć, że przedmiotem analizy Generalnego Inspektora w niniejszej sprawie nie jest kwestia ustalenia autentyczności podpisu Skarżącej złożonego

pod umową, a co za tym idzie ważności umowy łączącej Skarżącą ze Spółką, jak również nie jest kwestia ustalenia źródła pozyskania przez Spółkę adresu zamieszkania Skarżącej oraz jej danych dotyczących umowy z P. S.A. Biorąc bowiem pod uwagę zakres zadań organu do spraw ochrony danych osobowych – określony w art. 12 ustawy – nie dysponuje on środkami prawnymi do podjęcia działań we wskazanym wyżej zakresie. Nie jest on również organem upoważnionym do kontroli ani nadzoru nad prawidłowością stosowania prawa materialnego i procesowego w sprawach należących do właściwości innych organów, służb czy sądów, których orzeczenia podlegają ocenom w toku instancji, czy w inny sposób określony odpowiednimi procedurami (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 marca 2001 r., sygn. akt II SA 401/00).

W rozpatrywanej sprawie konieczne jest zatem ustalenie, czy u podstaw przetwarzania danych osobowych Skarżącej przez Spółkę leży którakolwiek z legalizujących je przesłanek, enumeratywnie wyliczonych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy. Wskazane przesłanki odnoszą się do wszelkich form przetwarzania danych osobowych, w szczególności zbierania, utrwalania, przechowywania, opracowywania, zmieniania, udostępniania i usuwania, a zwłaszcza do tych form, w których przetwarza się dane osobowe w systemach informatycznych. Podkreślić także należy, iż wskazane w powołanym przepisie przesłanki są względem siebie równoprawne. Oznacza to, że zgoda na przetwarzanie danych osoby, której te dane dotyczą, o której mowa w przepisie art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, nie jest wyłączną okolicznością czyniącą proces przetwarzania danych legalnym. Ustawa nie daje zatem żadnych podstaw ku temu, by taką zgodę traktować w sposób uprzywilejowany, a jej brak nie skutkuje automatycznie bezprawnością przetwarzania danych po stronie administratora. Dla legalności procesu przetwarzania danych wystarczające jest zatem spełnienie jednej z przesłanek określonych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy.

Mając na uwadze okoliczności przedmiotowej sprawy, ponownie należy w pierwszej kolejności podkreślić, że umowa z dnia [...] sierpnia 2009 r. nr [...] o świadczenie usług [...] zawarta pomiędzy Skarżącą a Spółką została uznana przez sąd za nieważną, a zatem nie jest możliwe uznanie, iż proces przetwarzania ww. danych ma miejsce na podstawie przesłanki zawartej w art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest to konieczne dla realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą. Wymaga bowiem wskazania, że ww. przesłanka przetwarzania danych osobowych nie znajdzie zastosowania wobec stanu nieistnienia umowy łączącej Skarżącą ze Spółką.

Mając jednak na uwadze zebrany materiał dowodowy i ustalony w toku postępowania stan faktyczny należy stwierdzić, że przetwarzanie danych osobowych Skarżącej przez Spółkę znajduje uzasadnienie w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy. Wskazane przetwarzanie jest bowiem dopuszczalne, zgodnie z powołanym artykułem, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Podkreślić przy tym należy, iż konieczność przetwarzania danych w oparciu o tą przesłankę nie jest uzależniona od sposobu ich pozyskania.

Wskazać w tym miejscu zatem po raz wtóry należy, że zgodnie z art. 32 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, płatnicy i inkasenci obowiązani są przechowywać dokumenty związane z poborem lub

inkasem podatków do czasu upływu terminu przedawnienia zobowiązania płatnika lub inkasenta. Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 86 § 1 Uop podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg podatkowych przechowują księgi i związane z ich prowadzeniem dokumenty do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Stosownie zaś do art. 88 § 1 Uop podatnicy wystawiający rachunki są obowiązani kolejno je numerować i przechowywać kopie tych rachunków, w kolejności ich wystawienia, do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego. Jednocześnie wymaga podkreślenia, że zobowiązanie podatkowe przedawnia się – w myśl art. 70 § 1 Uop – z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Zgodnie natomiast z art. 73 ust. 1 ustawy o rachunkowości, dowody księgowe i dokumenty inwentaryzacyjne przechowuje się w jednostce, z zastrzeżeniem ust. 4, w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na okresy sprawozdawcze, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie. Roczne zbiory dowodów księgowych i dokumentów inwentaryzacyjnych oznacza się określeniem nazwy ich rodzaju oraz symbolem końcowych lat i końcowych numerów w zbiorze. W myśl zaś art. 73 ust. 3 tego aktu prawnego, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy, dokumentację przyjętych zasad rachunkowości, księgi rachunkowe oraz sprawozdania finansowe, w tym również sprawozdanie z działalności jednostki, przechowuje się odpowiednio w sposób określony w ust. 1. Należy także podkreślić, że obligatoryjny okres przechowywania powyższych dokumentów oraz ksiąg wynika bezpośrednio z treści art. 74 ustawy o rachunkowości i wynosi 5 lat.

Z powyższego wynika, że Spółka ma prawo przetwarzać dane osobowe Skarżącej w zakresie jej imienia, nazwiska, adresu zameldowania oraz NIP zawarte w wystawionych przez Spółkę fakturach. Warto jednocześnie zaznaczyć, że obowiązek wystawiania i przechowywania rachunków, faktur oraz dowodów zakupu towarów został przez ustawodawcę obwarowany sankcjami karnymi. Zgodnie bowiem z art. 62 § 1 ustawy Kodeks karny skarbowy, kto wbrew obowiązkowi nie wystawia faktury lub rachunku za wykonanie świadczenia, wystawia je w sposób wadliwy albo odmawia ich wydania, podlega karze grzywny do 180 stawek dziennych. Stosownie natomiast do art. 62 § 3 Kks karze określonej w § 1 podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje wystawionej lub otrzymanej faktury lub rachunku, bądź dowodu zakupu towarów.

Jednocześnie, odnosząc się do sformułowanego przez pełnomocnika Skarżącej w treści wniosku o ponowne rozpatrzenie twierdzenia, że Spółka jako administrator danych ma obowiązek sprawdzania wiarygodności źródeł, z których pozyskuje dane osobowe i w tym zakresie powinna dochować szczególnej staranności, co w niniejszej sprawie nie nastąpiło, konieczne jest odniesienie się do treści art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy. W myśl powołanego przepisu administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem. Wobec powyższego w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że zebranie danych osobowych Skarżącej nastąpiło w ramach działań podejmowanych w imieniu Spółki przez osobę, z którą Spółka podpisała umowę zlecenia oraz której nadała pełnomocnictwo do podpisywania i zawierania w jej imieniu i na jej rzecz umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, a więc osobę właściwie umocowaną do

podejmowania ww. działań. Jednocześnie ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby w chwili zbierania danych osobowych Skarżącej, o którym mowa wyżej, Spółka posiadała wiedzę o nielegalnym źródle ich pozyskania lub źródle, o którego niezgodnej z prawem działalności mogłaby dowiedzieć się przy dochowaniu szczególnej staranności. Należy przy tym podkreślić, że dopiero od chwili wydania przez sąd wyroku w sprawie o sygn. akt II C 535/10 można mówić, że Spółka ma wiedzę na temat braku podstaw do uznawania Skarżącej za osobę będącą jej abonentem i aktualnie przetwarza dane osobowe Skarżącej wyłącznie we wskazanych wyżej celach archiwalnych. Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, iż Generalny Inspektor zasadnie uznał w treści zaskarżonej decyzji, że Spółka dochowała należytej staranności przy wypełnianiu obowiązków administratora danych.

Konkludując, proces przetwarzania danych osobowych Skarżącej, wobec faktu ich przetwarzania przez Spółkę w oparciu o przesłankę zawartą w przepisie art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, nosi znamiona legalności.

Za bezzasadne uznać należy również zarzuty pełnomocnika Skarżącej kwestionujące prawidłowość przeprowadzonego postępowania administracyjnego, poprzez niewskazanie w wydanym rozstrzygnięciu faktów i dowodów, na których je oparto oraz przyczyn, dla których innym dowodom odmówiono wiarygodności i mocy dowodowej. Stanowczo należy podnieść, że niniejsze postępowanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami określonymi w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), zwanej dalej Kpa, w tym również zgodnie z zasadą z art. 7 Kpa, w myśl którego w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności i podejmują wszelkie kroki niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes stron. Przedmiot postępowania został rzetelnie oceniony przez Generalnego Inspektora przez pryzmat przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, po dokonaniu kompleksowej analizy całości zebranego w postępowaniu materiału dowodowego i z uwzględnieniem zakresu prowadzonego postępowania administracyjnego. Zaskarżona przez pełnomocnika Skarżącej decyzja zawierała zaś obszernie i wyczerpujące uzasadnienie prawne i faktyczne takiego właśnie rozstrzygnięcia organu do spraw ochrony danych osobowych.

Reasumując, Generalny Inspektor w sposób rzetelny i wnikliwy prowadził postępowanie wyjaśniające w niniejszej sprawie. Sposób działania Generalnego Inspektora zdeterminowany jest spoczywającym na nim, na mocy art. 77 § 1 Kpa obowiązkiem wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego. Jak wielokrotnie podkreślał Naczelny Sąd Administracyjny, z art. 77 § 1 Kpa oraz wyrażonej w art. 7 tego aktu prawnego zasady prawdy obiektywnej wynika, że ciężar dowodu spoczywa na organie administracji (por. wyrok NSA OZ w Lublinie z dnia 15 września 1992 r.; sygn. akt SA/Lu 601/92, wyrok NSA OZ w Gdańsku z dnia 16 października 1998 r.; sygn. akt: I SA/Gd 92/98).

W tym stanie faktycznym i prawnym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych i w zw. z art. 13 § 2, art. 53 § 1 i art. 54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).